

Imetys Suomessa Vauvamyönteisyysohjelma 2017-2021

Imetys 10 kunnassa
Jyväskylä 16.3.2017
Vieraileva tutkija Kirsi Otronen

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

WHO:n uusi suositus v.2025 mennessä 50% lapsista olisi täysimetettyjä 6kk iässä

- Imetyksen nykytilanne
  - maailmanlaajuisesti 34% vauvoista täysimetettyjä 6kk iässä
  - Suomessa v.2010 yli 5kk ikäisistä oli 9% täysimetettyjä
  - Norjassa 6kk ikäisistä täysimetettyjä 15%
  - Suomessa 3.pisin kokonaisimetyisaika Euroopassa
- WHO/Unicef uusi Vauvamyönteisyysohjelma julkaistaan tänä vuonna
  - 10 askeleen tarkistaminen
  - äitimyönteiset hoitokäytännöt
  - ennenaikaisesti ja pienipainoisina syntyneiden imetys
  - WHO-koodi

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Miten imetykseen ja imetystilastoihin voidaan vaikuttaa?

- Vaikuttaminen yksilöön
  - asenteet, tieto, tuki
- Vaikuttaminen yhteisöissä
  - asenteet, tieto
- Vaikuttaminen yhteiskuntaan
  - imetys näyttöön perustuvaa terveyden edistämistä, mukaan terveyden edistämisen ohjelmiin, laatuohjelmiin

Imetyksen sosiaalinen markkinointi

- Vaikutetaan yksilön käyttäytymiseen (Behaviour)
  - tarvitaan enemmän tietoa syistä, jotka vaikuttavat äidin valintaan imettää
- Sosiaalinen hyvä (Social good)
- Väestön/ryhmän hyvä (Public good)
- Imetys on normaalia, ei parasta...

Ammattilaisten rooli vaikuttamisessa

- **Palvelut**
  - hoitoketjut, yhteneväinen ohjaus neuvolassa ja sairaalassa
  - asenteet, tiedot ja taidot
- **Yhteistyö**
  - eri ammattiryhmien välillä: konsultointi, yhteiset koulutukset, tiedonkulku
- **Verkostot**
  - laaja yhteistyö eri toimijoiden välillä, tiedon etsiminen ja välittäminen

Tilastoinnista

- WHO/Unicefin Vauvamyönteisyysohjelman keskeinen kehittämisalue
- Keskeinen asia myös Vauvamyönteisyysohjelman käyttöön otossa
- Synnytyssairaaloiden tilastointi (ensi-imetys, täysimetys, lisämaito, vierihoito)
- Neuvoloiden tilastointi (täysimetys 4kk ja 6kk iässä, kiinteiden ruokien aloittamisikä, kokonaisimetysaika)

Imetys kymmenessä kunnassa v.2016

- Helsinki, Tampere, Jyväskylä, Oulu, Salo, Alajärvi, Hamina, Lieksa, Ulvila, Kittilä
- Osa CHILDCARE-hanketta (Jyväskylän ja Tampereen yliopistot ja THL)
- Sähköinen kysely 15 000:lle 1-vuotiaan lapsen vanhemmille
- 2675 vastaajaa, joista äitejä 1845

Tutkimus tarkoitus ja tavoitteet

- Selvittää täysimetyksen kestoa, kiinteiden ruokien aloitusikää ja kokonaisimetysaikaa
- Selvittää syitä imetyksen lopettamiseen
- Äidin iän ja koulutustaustan yhteyttä imetykseen
- Äidin terveydentilan tai sairauden yhteyttä imetykseen
- Lapsen sairauden/vamman/kehitysviiveen yhteyttä imetykseen

Vastaajien taustatiedot

- Ikä: 61,3% 31-40v, 32,1% 21-30v
- Koulutus: 49,6% vastaajista oli yliopisto tai muu korkeakoulututkinto
27,9% vastaajista oli ammatillinen opisto tai amk

Täysimetys

- 1 kuukauden ikään asti täysimetettyjä 5,0%
- 2 kuukauden ikään asti 3,9%
- 3 kuukauden ikään asti 4,8%
- 4 kuukauden ikään asti 23,6%
- 5 kuukauden ikään asti 21,5%
- 6 kuukauden ikään asti 33,2%

Kokonaisimetysaika

- Kokonaisimetysaika 0-5 kuukautta 26,2%
- Kokonaisimetysaika 6-11 kuukautta 35,2%
- Kokonaisimetysaika 1 vuosi tai pidempään: 38,5%

Kiinteiden ruokien aloittaminen

- Kiinteiden ruokien aloittaminen 4 kuukauden iässä 37,7%
- Kiinteiden ruokien aloittaminen 5 kuukauden iässä 25,0%
- Kiinteiden ruokien aloittaminen 6 kuukauden iässä 29,2%

Suosittelusten tulkinnassa ja ohjauksessa muistettava asiakaslähtöisyys!

Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma 2017-2021

Suomi Imetyksen kärkimaaksi!

- Yhtenäisten, tutkimusnäyttöön perustuvien imetysohjaukikäytäntöjen edistäminen äitiys- ja lastenneuvolassa sekä synnytys sairaalassa sekä muissa lapsia ja perheitä hoitavissa toimintayksiköissä (vauvamyönteisyysauditoinnit synnytys sairaaloissa ja tulevaisuudessa myös neuvoloissa)
- Imetyksen edistämistyössä toimivien ammattihenkilöiden osaamisen vahvistaminen
- Tarvittavien paikallisten, alueellisten ja kansallisten rakenteiden luominen imetyksen edistämiseksi yhteistyössä eri ammattilaisten ja toimijoiden kanssa

21.03.2017

Esityksen nimi / Tekijä

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

13

Toimintaohjelman tavoitteet

- Tukea lapsen terveen kasvun ja kehityksen edellytyksiä varhaisravitsemuksen osalta
- Parantaa äitien ja perheiden valmiuksia ja mahdollisuuksia imettää lastaan toivomustensa mukaan
- Pidentää imetyksen ja täysimetyksen kestoa Suomessa muiden Pohjoismaiden tasolle
- Kaventaa imetyksessä esiintyviä sosioekonomisia eroja
- Lisätä väestön tietoa imetyksen terveyshyödyistä ja tavoista edistää imetystä sekä edistää myönteistä suhtautumista imetykseen ml. asenteet
- Lisätä eri ammattilaisten ja toimijoiden yhteistyötä imetyksen edistämiseksi
- Vahvistaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tukemalla imetystä
- Tukea kestävästä kehitystä.

21.03.2017

Esityksen nimi / Tekijä

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

14